

78

EN - NEBE' / VIJEST
OBJAVLJENA U MEKI, IMA 40 AJETA

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ ① عَنِ النَّبِيِّ الْعَظِيمِ ② الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ③ كَلَّا
سَيَعْلَمُونَ ④ ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ⑤ أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهْدًا ⑥
وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا ⑦ وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا ⑧ وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا ⑨
وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِيَاسًا ⑩ وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ⑪ وَبَيْنَا فَوْقَكُمْ
سَبْعَ سَمَاوَاتٍ ⑫ وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَاجًا ⑬ وَأَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرِ
مَاءً نَجَاتًا ⑭ لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ⑮ وَجَعَلْنَا أَلْفَاظًا ⑯

"U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog!"

"O čemu oni jedni druge pitaju?" /1/ "O Vijesti velikoj", /2/ "o kojoj oni različita mišljenja imaju." /3/ "Tako ne treba, oni će saznati sigurno!" /4/ "I još jednom, tako ne treba, oni će saznati sigurno!" /5/ "Zar Zemlju posteljom nismo učinili", /6/ "i planine stupovima", /7/ "i vas kao parove stvorili", /8/ "i vaš san smirajem učinili", /9/ "i noć odjećom učinili", /10/ "i dan za privređivanje odredili", /11/ "i iznad vas sedam silnih sazdali", /12/ "i svjetiljku plamteću postavili?" /13/ "IMI iz oblaka vodu obilnu spuštamo" /14/ "da njome žito i bilje izvedemo", /15/ "i bašče guste." /16/

Idolopoklonicima Uzvišeni osporava njihovo raspitivanje o Kijametskom danu, tj. "Velikoj vijesti", "o kojoj oni različita mišljenja imaju", tj. neki ljudi vjeruju, a neki i ne vjeruju u Kijametski dan. On, zatim, onima koji poriču Kijametski dan prijeteći kaže: "Tako ne treba, oni će saznati sigurno!"

"I još jednom, tako ne treba, oni će saznati sigurno!" Ovo je opomena i žestoka prijetnja, koja će se sigurno ostvariti. Slavljeni i Uzvišeni, zatim, počinje opisivati Svoju veličanstvenu moć u stvaranju najrazličitijih stvari i pojava koje govore o Njegovoj moći da čini što hoće, pa kaže:

"Zar Zemlju posteljom nismo učinili", tj. zaravnjenom, pogodnom za njihov život i mirnom za stvorenja, والجبال أوتادا "i planine klinovima", tj. postavio je planine kao klinove na kojima ju je učvrstio

kako sa stanovnicima na sebi ne bi podrhtavala. Zatim, Uzvišeni kaže: "...i vas kao parove stvorili", tj. muško i žensko, od kojih svako uživa u suprotnom spolu i na taj se način razmnožavate. U tom smislu On, na drugom mjestu, kaže:

"...i jedan od dokaza Njegovih je to što za vas, od vrste vaše, stvara žene da se uz njih smirite i što između vas uspostavlja ljubav i samilost ..." (30: 21)

"...i vaš san smirajem učinili", tj. prekidom kretanja, kako biste se odmorili od svakodnevnih aktivnosti i trke za životnim potrebama.

"...i noć odjećom učinili", tj. počinjom i smirajem.

"...i dan za privređivanje odredili", tj. učinili ga svijetlim i vidljivim da bi ljudi u njemu stjecali životne potrebe i mogli odlaziti i vraćati se.

"...i iznad vas sedam silnih sazdali", tj. sedam nebesa sa svim njihovim prostranstvima, savršenstvom i ukrasima u vidu zvijezda, planeta i drugih nebeskih tijela. Zato Uzvišeni kaže: "...i svjetiljku plamteću postavili", tj. Sunce koje obasjava cijeli svijet.

"Mi iz oblaka vodu obilnu spuštamo", tj. iz oblaka nadojenih kišom koji samo što ju nisu ispustili. Izraz معصر / "mu'sir" koristi se i za ženu koja samo što nije dobila menstruaciju. Ovaj izraz koristi se i za vjetrove koji donose kišu. Ipak je očito da se ovdje misli na oblake koji ispuštaju kišu. U tom smislu Uzvišeni, na drugom mjestu, kaže:

"Allah je Taj Koji vjetrove šalje, pa oni oblake tjeraju, i On ih po nebu, kako On hoće, rasprostire i na komade dijeli, pa ti vidiš kišu kako iz njih pada." (30:48)

"...vodu obilnu", tj. koja u vidu kiše neprekidno lije. Riječ "sedždžun" upotrijebljena je i u hadisu u kome stoji: "Najbolji hadž je onaj sa bukrom i prolijevanjem", tj. prolijevanjem krvi kurbanskih deva.

"...da njome žito i bilje izvedemo, i bašče guste", tj. da pomoću ove obilne, ugodne, korisne i blagoslovljene vode raste: "žito", koje se sprema za ljude i stoku, "bilje", tj. zelen koja se jede svježa, i "bašče", tj. vrtovi s najraznovrsnijim plodovima, bojama, ukusima i mirisima; "guste", tj. isprepletenih krošanja.

إِنَّ يَوْمَ الْفُصْلِ
 كَانَ مِثْلَنَا ① ② يَوْمَ نَفَخَ فِي الصُّورِ فَتَأْتُونَ أَقْوَابًا ③ ④ وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ
 فَكَانَتْ أَبْوَابًا ⑤ ⑥ وَسِيرْنَا بُجَابًا فَكَانَتْ سُرَابًا ⑦ ⑧ إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ
 مِرْصَادًا ⑨ ⑩ لِلطَّغْيِينِ مَتَابًا ⑪ ⑫ لَبِثْنَا فِيهَا أَحْقَابًا ⑬ ⑭ لَا يَذُوقُونَ فِيهَا
 بَرْدًا وَلَا شَرَابًا ⑮ ⑯ إِلَّا حَمِيمًا وَعَسَاقًا ⑰ ⑱ جَرَاءً وَفَاقًا ⑲ ⑳ إِنَّهُمْ كَانُوا
 لَا يَرْجُونَ حِسَابًا ㉑ ㉒ وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَابًا ㉓ ㉔ وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ
 كِتَابًا ㉕ ㉖ فَذُوقُوا فَنَّا زَيْدًا كِرَامًا ㉗ ㉘

"Dan sudnji je, zaista, već određen", /17/ "Dan kada će se u rog puhnuti, pa ćete vi, sve skupina po skupina, dolaziti", /18/ "i nebo će se otvoriti i mnogo kapija imati", /19/ "i planine će se zdrobiti i priviđenje će biti." /20/ "Džehennem će zasjeda biti" /21/ "nasilnicima mjesto povratka", /22/ "u kome će zauvijek ostati", /23/ "u njemu svježine neće osjetiti, ni pića okusiti", /24/ "osim vrele vode i kapljevine", /25/ "kazne prikladne." /26/ "Zaista se oni nisu nadali polaganju računa" /27/ "i potpuno lažnim su smatrali Naše Znake", /28/ "a Mi smo sve pobrojali i zapisali", /29/ "pa kušajte, Mi ćemo vam povećati samo kaznu!"/30/

Uzvišeni saopćava da je Sudnji dan, tj. Kijametski dan unaprijed tačno određen, da se ne može ni dogoditi ni ubrzati i da tačno vrijeme njegovog dolaska zna samo Allah, dž.š. Uzvišeni kaže:

"A Mi ga odgađamo samo na neko vrijeme." (11: 104)

"Dan kada će se u rog puhnuti, pa ćete vi, sve skupina po skupina, dolaziti." Mudžahid kaže da to znači: grupa po grupa, a Ibn-Džerir da će svaki narod doći sa svojim poslanikom.

"...i nebo će se otvoriti i mnogo kapija imati", tj. puteva i staza za silazak meleka. **"...i planine će se zdrobiti i priviđenje će biti"**, kao što Uzvišeni na drugom mjestu kaže:

"Ti vidiš planine i misliš da su nepomične, a one se pomiču kao što se pomiču oblaci",

"a planine budu kao vuna, iščupana." On ovdje kaže: **"...i priviđenje će biti"**, tj. onome ko ih bude gledao učinit će se da su nešto, a zapravo neće biti ništa. Nakon toga planine će potpuno nestati i neće biti nikakva traga od njih, kako kaže Uzvišeni:

"A pitaju te o planinama, pa ti reci: 'Gospodar moj će ih u prah pretvoriti i zasuti.'" (20:105)

"Džehennem će zasjeda biti", tj. pripremljena zasjeda,

"nasilnicima", tj. neposlušnim odmetnicima koji se suprotstavljaju poslanicima. **"...mjesto povratka"**, tj.

boravište i mjesto gdje će se vratiti. Sufjan es-Sevri kaže: "Iznad njega su tri mosta."

"...u kome će zauvijek ostati", tj. vječno boraviti. Riječ /"ahkabun" je oblik množine od riječi "Hukubun", koja znači vremensko razdoblje o čijoj dužini postoje različita mišljenja. Ali ibn Ebu-Talib pitao je Hilala el-Hidžrija: "Koliko vi računate dužinu "hukub", a po objavljenoj Allahovoj knjizi (Tevratu)?" Ovaj je odgovorio: "Računamo ga osamnaest godina, od kojih svaka godina ima dvanaest mjeseci, svaki mjesec trideset dana, a svaki dan hiljadu godina." Ibn Ebi-Hatim od Ebu-Umame prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., u vezi sa riječima Uzvišenoga:

"u kome će zauvijek ostati" rekao: "hukubun" je mjesec, trideset dana, a godina dvanaest mjeseci. U godini je tri stotine šezdeset dana, od kojih je svaki dug hiljadu godina po vašem računanju. "hukubun" je trideset miliona godina." Ovaj hadis je munker, jer su i od El-Kasima, a i Džafer ibn ez-Zubejra, koji od njega prenosi hadis, proglašeni kao odbačeni (metruk). Ispravno je shvatanje da ovom vremenskom razdoblju nema kraja, kako navode Katade i Er-Rebi' ibn Enes. Taj period može se jedino računati kao vječni boravak u Vatri.¹

"...u njemu svježine neće osjetiti, ni pića okusiti", tj. u Džehennemu neće moći naći nikakvog osvježanja za svoja srca niti kakva ugodna pića da utole žeđ. Zato Uzvišeni kaže:

"osim vrele vode i kapljevine." Riječ: /"el-hamim" znači: krajnje ključalu vodu i vrelu tečnost, a /"el-gassak": kapljevinu od gnoja, znoja, suza i rana džehenemlija, kojoj se zbog hladnoće i smrada neće moći prići. O ovoj kapljevinu opširnije smo govorili u poglavlju "Sad" i ovdje nije potrebno da to opet ponavljamo. Neka nas Allah, Svojom milošću i plemenitošću, sačuva od nje!² Riječi Uzvišenog: **"kazne prikladne"** znače: Evo kakve su kazne dopali prikladno svojim nevaljalim djelima koja su činili na ovom svijetu. Uzvišeni zatim kaže:

"Zaista se oni nisu nadali polaganju računa", tj. nisu vjerovali da postoji drugi svijet, na kome će polagati račun i za svoja djela biti nagrađeni ili kažnjeni.

"I potpuno lažnim su smatrali Naše Znake", tj. poricali su Allahove dokaze i Njegove upute ljudima, koje je objavljivao Svojim poslanicima, neka je Allahov blagoslov i spas na našeg Vjerovjesnika i sve Njegove poslanike kojima su se oni protivili i u laž ih ugonili.

¹ Vremensko razdoblje izraženo ovdje rječju: "ahkabun" ne može se opisati niti izraziti brojevima. Njime se aludira na to da će nasilnici, nevjernici, koji poriču Allahove dokaze i Sudnji dan, u džehenemskoj vatri vječno ostati. To je opis vječnog boravka džehenemlija u Vatri, gdje neće moći ni umrijeti ni živjeti, nego će ostati zauvijek u vječnoj patnji, kojoj nema kraja ni prestanka: "kad im se kože ispeku zamijenit ćemo im ih drugim kožama, da osjete pravu patnju." (En-Nisa,56)

² El-Gassak, o kojem je bilo govora u komentaru sure "Sad", gledajući ukupno njegovo značenje ne odstupa od onoga što je rečeno ovdje, tj. čija se hladnoća i smrad neće moći podnijeti.

"...a Mi smo sve pobrojali i zapisali", tj. Mi unaprijed znamo djela svih ljudi, Mi smo ih zapisali i prema njima ćemo ih, onako kako zaslužuju, kazniti ili nagraditi.

"...pa kušajte, Mi ćemo vam povećati samo kaznu", tj. kazna će im se stalno povećavati.

إِنَّ الْمُتَّقِينَ مَفَازًا ﴿٣١﴾ حَلَّاقٍ
وَأَعْتَابًا ﴿٣٢﴾ وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا ﴿٣٣﴾ وَكَأْسًا دِهَاقًا ﴿٣٤﴾ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا
وَلَا كَذَابًا ﴿٣٥﴾ جَزَاءً مِّن رَّبِّكَ عَطَاءً حِسَابًا ﴿٣٦﴾

"Zaista bogobojznima mjesto spasa (i izbavljenja) pripada": /31/ "bašče i vinogradi", /32/ "i djevice mlade, godina istih", /33/ "i pehari puni." /34/ "Tamo prazne besjede i neistinu neće slušati", /35/ "to im je nagrada od Gospodara tvoga, dar dovoljni." /36/

Kazujući o sretnicima i kakvu im je počast i trajno uživanje pripremio, Uzvišeni kaže: "Zaista bogobojznima mjesto spasa (i izbavljenja) pripada." Ibn-Abbas kaže: Mjesto za zabavu (veselje), jer je poslije ovoga rekao: "bašče", tj. vrtove, "i vinogradi i djevice mlade, godina istih", tj. hurije zaobljenih i jedrih grudi, a ne opuštenih, jer su one mlade djevice, godina istih. "...i pehari puni", tj. napunjeni jedan iza drugog.

"Tamo prazne besjede i neistinu neće slušati", kao što Uzvišeni na drugom mjestu kaže:

"u njima neće biti praznih besjeda ni pobuda na grijeh" (52:23), tj. u njima neće biti neumjesnog, beskorisnog ni lažnog govora, jer je to "Kuća spasa", a sve što je u njoj besprijekorno je čisto od bilo kakvih nedostataka.

"To im je nagrada od Gospodara tvoga, dar dovoljni", tj. sve ovo što smo naveli nagrada je kojom ih je Allah, iz Svoje milosti i dobrote, nagradio. "...dar dovoljni." Riječ znači, tj. dovoljan. Tako se kaže "Allah mi je dovoljan."

رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا يَبْتِغَاهَا الرَّحْمَنُ لَا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا ﴿٣٧﴾ يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ
صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا ﴿٣٨﴾ ذَلِكَ الْيَوْمُ
أُنْحِطُّ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ دَعَابًا ﴿٣٩﴾ إِنَّا أَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ
يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا ﴿٤٠﴾

"Gospodara nebesa i Zemlje i onoga što je između njih, Svemilosnoga, kome (od straha) neće moći zboriti." /37/ "...na Dan kada Džibril i meleki budu u redove poredani, kada će samo onaj kome Svemilosni dozvoli govoriti, a istinu će reći." /38/ "To je Istiniti dan, pa ko hoće, Povratak Gospodaru svome

prihvatit će." /39/ Mi vas, zaista, kaznom bliskom opominjemo, na Dan u kome će čovjek djela ruku svojih vidjeti, a nevjernik uzviknuti: "Kamo sreće da sam prašina bio!" /40/

"...kome (od straha) neće moći zboriti", tj. niko bez Njegove dozvole neće moći početi govoriti, kao što Uzvišeni na drugom mjestu kaže: "Ko se može pred Njim zauzimati za nekog bez dopuštenja Njegova?" (2: 255)

"Na Dan kada Džibril i meleki budu u redove poredani, kada će samo onaj kome Svemilosni dozvoli govoriti." Komentatori Kur'ana različito tumače to šta se pod izrazom "er-Ruh" misli. Jedni kažu da se pod tim podrazumijevaju ljudske duše, drugi: ljudi, treći: stvorenja koja nisu ljudi ali su u ljudskom liku, četvrti: Džibril, a peti: Kur'an.³ "Kada će samo onaj kome Svemilosni dozvoli govoriti." U sahih hadisu stoji: /572/ "Toga dana govorit će samo poslanici." "...a istinu će reći", tj. pravo će govoriti.

"To je Istiniti dan", tj. koji će neminovno doći.

"...pa ko hoće, povratak Gospodaru svome prihvatit će", tj. put i povratak Njemu prihvatit će.

"Mi vas, zaista, kaznom bliskom opominjemo." Tj. kazne na Sudnjem danu, a zbog toga što je ona neizbježna to je izraženo sa "bliska." "...na Dan u kome će čovjek djela ruku svojih vidjeti", tj. kada će mu sva njegova djela, dobra i loša, biti prikazana, kako Uzvišeni na drugom mjestu veli: "toga dana čovjek će o onome što je pripremio, a što propustio, obaviješten biti." (75:13)

"...a nevjernik uzviknuti: 'Kamo sreće da sam prašina bio!'" U nekim predanjima koje prenosi Ebu-Hurejre, Abdullah ibn Amr i drugi, stoji da će to biti kada Allah bude sudio životinjama, kad će se čak i šukasta ovca osvetiti rogatoj, kojoj će, kad i to bude gotovo, reći: "Budi zemlja!", pa će postati zemlja. Tada će nevjernik poželjeti da i on bude zemlja i reći:

"Kamo sreće da sam zemlja bio!" Ovakvo značenje navodi se u poznatom hadisu "O rogu" (Es-Sur).

Kraj skraćenog komentara poglavlja En-Nebe' / "Vijest"

³ Ja dajem prednost četvrtom mišljenju, da je to Džibril, a.s., jer je jedno od njegovih imena i "Er-Ruh", tim prije što je ovdje spomenut uz meleke. Allah, opet, najbolje zna!